

ISSN 2786-5827

Електронне наукове видання

НАУКОВИЙ ВІСНИК МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ НАУКОВЦІВ.

Серія: економіка, управління, безпека, технології

SCIENTIFIC BULLETIN OF THE INTERNATIONAL ASSOCIATION OF SCIENTISTS.

Series: Economy, Management, Security, Technology

Том 3, № 1, 2024

Volume 3, Issue 1, 2024

www.man.org.ua

Наказом МОН України від 10.10.2022 р. №894 видання включено до категорії «Б» за спеціальностями: 051 – економіка; 072 – фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; 073 – менеджмент; 076 – підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 292 – міжнародні економічні відносини

DOI 10.56197/2786-5827/2024-3-1-6

УДК 336.76

Сукач Олена Миколаївна,
кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри маркетингу, фінансів, банківської справи та страхування
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
вул. Нечуя-Левицького, 16, м. Черкаси, 18000, Україна
email: fem_sura@ukr.net
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7150-0262>;
Scopus ID: 57219805861
Researcher ID E-7418-2019

Сарана Леся Анатоліївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу, фінансів, банківської справи та страхування
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
вул. Нечуя-Левицького, 16, м. Черкаси, 18000, Україна
email: s_lesya@ukr.net
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0987-0064>

Савченко Сергій Олегович,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу, фінансів, банківської справи та страхування
Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова
вул. Нечуя-Левицького, 16, м. Черкаси, 18000, Україна
email: sso56@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3081-2387>
Scopus ID: 57219803120

Sukach Olena,
PhD in Economics, Associate Professor,
professor of the department of marketing, finance, banking and insurance
Rauf Ablyazov University East European
16, Nechuy-Levitski str., Cherkassy, 18036, Ukraine
email: fem_sura@ukr.net
ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7150-0262>;
Scopus ID: 57219805861
Researcher ID E-7418-2019

Sarana Lesia,
PhD in Economics,
Associate Professor of the Department of Marketing, Finance, Banking and Insurance
Rauf Ablyazov University East European
16, Nechuy-Levitski str., Cherkassy, 18036, Ukraine
email: s_lesya@ukr.net
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0987-0064>

Savchenko Sergii,
Doctor of Economic Sciences, professor
professor of the department of marketing, finance, banking and insurance
Rauf Ablyazov University East European
16, Nechuy-Levitski str., Cherkassy, 18036, Ukraine
email: sso56@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3081-2387>
Scopus ID: 57219803120

ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

THE INFLUENCE OF FINANCIAL INNOVATIONS ON THE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL SERVICES MARKET

Вступ. Фінансова система є інституційним механізмом, який поєднує видачу кредитів та запозичення грошей нефінансовими установами, компаніями та фізичними особами, а також фінансове посередництво, яке полегшує переказ коштів і робить кошти більш доступними; забезпечує функціонування ринку акцій і боргових цінних паперів з метою ефективного розподілу грошей. У статті досліджено інтеграцію фінансових інновацій у фінансову сферу та визначення їхнього функціонального впливу на економічне зростання.

Матеріали та методи. Вирішення поставленої мети дослідження здійснено за допомогою аналізу, синтезу, порівняння та наукового пошуку. Наразі, фінансова сфера, стала платформою для інтенсивного впровадження інноваційних послуг, процесів, бізнес-моделей і технологій. Дослідження виявило, що технологічний розвиток, конкуренція та регулювання є основними джерелами фінансових інновацій у різних категоріях. Дослідження дефініції “фінансові інновації”, визначило їхню типологію та функції, що дозволило узагальнити основні напрями впровадження фінансових інновацій у діяльність фінансового ринку.

Результати і обговорення. Результати дослідження визначили актуальність та перспективність подальшого дослідження “фінансових інновацій” як дієвого інструмента розвитку фінансово-кредитних установ, бізнесу, та пересічних споживачів фінансових послуг. Отримані результати дослідження дозволили сформуванню власний підхід до визначення фінансових інновацій та їхньої практичної цінності. Зокрема, доведено, що розвиток інновацій залишається актуальною тенденцією європейської спільноти. Так, банкомати, точки продажу (POS), мобільні платежі (MP) і мобільний банкінг інтенсивно розвиваються та сприяють економічному зростанню та прискорюють розвиток фінансових ринків.

Висновки. Впровадження інновацій конкретними учасниками фінансового ринку дозволяє підвищити їхню конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість. Проте, впровадження інновацій супроводжується значним рівнем ризику, адже потребує фінансових вкладень, які можуть не принести очікуваного результату та негативно вплинути на розвиток ринку фінансових послуг.

Ключові слова: інновації; фінансові інновації; фінансові інструменти, інноваційні технології, ринок фінансових послуг.

Introduction. The financial system is an institutional mechanism that combines lending and borrowing by non-financial institutions, companies and individuals, as well as financial intermediation, which facilitates the transfer of funds and makes funds more accessible; it ensures the functioning of the stock and debt securities market for the efficient distribution of money. The article examines the integration of financial innovations into the financial sector and determines their functional impact on economic growth.

Materials and methods. The research objective was achieved through analysis, synthesis, comparison, and scientific research. Currently, the financial sector has become a platform for intensive implementation of innovative services, processes, business models and technologies. The study found that technological development, competition, and regulation are the main sources of financial innovation in various categories. The study of the definition of “financial innovations” defined their typology and functions, which allowed to summarize the main directions of financial innovations in the financial market. The results of the study have determined the relevance and prospects for further research of “financial innovations” as an effective tool for the development of financial institutions, businesses, and ordinary consumers of financial services.

Results and discussion. The results of the study allowed us to formulate our own approach to defining financial innovations and their practical value. In particular, it is proved that the development of innovations remains a current trend in the European community. Thus, ATMs, point-of-sale (POS), mobile payments (MP) and mobile banking are developing intensively and contribute to economic growth and accelerate the development of financial markets.

Conclusions. The introduction of innovations by specific financial market participants allows to increase their competitiveness and investment attractiveness. However, the implementation of innovations is accompanied by a significant level of risk, because they need financial investments which may not bring the expected result and negatively affect the development of the financial services market.

Keywords: innovation; financial innovations; financial instruments, innovative technologies, financial services market.

JEL Classification: E44; G10; O16: O31

Вступ. Сучасні глобальні виклики економічного розвитку змістили пріоритети інноваційного розвитку країн. Наразі, значної актуальності набирає процес інтеграції технологічних розробок у фінансову сферу – розробка нових фінансових продуктів, послуг тощо. Фінансові інновації сприяють не лише підвищенню конкурентоспроможності фінансової сфери, але й задоволенню потреб та можливостей населення. Разом з тим, фінансові інновації зменшують транзакційні витрати та ризики, а відтак, забезпечують розширення та поглиблення ринків капіталу. Стимулюючи економічний розвиток, вони позитивно впливають на заощадження, інвестиції та обсяги виробництва.

Чергова економічна криза та ковідні обмеження, які торкнулись усіх сегментів фінансового ринку, сформували нові виклики та вимоги ведення бізнесу. Так, фінансово-кредитні установи, конкуруючи на ринку, все більше впроваджують інноваційні інструменти в роботу з клієнтами намагаючись диференціювати продукти. Так, стартапи в банківській сфері перешкоджають конкурентам підвищувати фінансову доступність та використання технологій для зниження експлуатаційних витрат. Відтак, суспільні трансформації й надалі формуватимуть нові виклики для фінансової сфери, тим самим стимулюючи розробку та впровадження інноваційних технологій. Разом з тим, фінансова система, сьогодні, є середовищем активного впровадження інноваційних послуг, процесів і бізнес-моделей. Відтак, фінансові інновації пропонують багатообіцяючі можливості для подолання розривів розвитку сегментів фінансового ринку (Nejad, 2022).

Матеріали та методи. За останні два десятиліття фінансові технології зробили революцію у фінансовому секторі, оскільки платформи інформаційно-комунікаційних технологій дозволили використовувати різні цифрові фінансові послуги від банкоматів,

систем мобільних платежів, онлайн-банкінгу та технологій блокчейн (Lashitew, 2019; Batiz-Lazo, 2018). Цифрові фінансові послуги як фінансова інновація змінили фінансову систему та принципово спростили підходи та процедури надання фінансових послуг. Взаємозв'язок між цифровими фінансовими послугами як відгалуженням фінансових інновацій і фінансового розвитку свідчив про різні погляди в теорії та емпіричних дослідженнях (Charles, 2023).

Фінансові інновації не є новим явищем, оскільки вони завжди супроводжують технологічні інновації. Дослідження фінансових інновацій, як інструмента регулювання темпів економічного зростання, розпочалися у 1960-х роках. Ураховуючи зростання їхнього значення для фінансової сфери з середини 1990-х років діапазон досліджень значно поглибився. Не зважаючи на значну кількість досліджень у цій царині, й до тепер, відсутнє єдине визначення даної дефініції. Так, з позиції прикладного підходу, фінансові інновації визначають як “продуктові інновації” (Frame, 2024).

Дж. Лернер та Р. Туфано, вважають, що “фінансові інновації можна визначити як розробку та поширення нових фінансових інструментів, фінансових технологій, інститутів і ринків у фінансовій системі з метою подолання недоліків системи” (Lerner, 2011). У свою чергу А. Аль-Дмур, Р. Аль-Дмур та Н. Рабабах фінансові інновації трактують, як “створення та просування нового інструменту чи технології, які можуть бути продуктом або процесом” (Lerner, 2011). Проте, Ф. Аллен, С. Гу, Д. Джагтіані, зазначають, що ототожнювати фінансові інновації лише з впровадженням нових фінансових продуктів не коректно, адже, це набагато ширший термін, який поєднує значну кількість продуктів, починаючи від просто інноваційної системи звітності і закінчуючи кредитним рейтингом учасника фінансового ринку (Allen, 2021).

Р. Наполі визначає фінансові інновації як:

нововведення продукту чи послуги або суттєві поліпшення їх характеристик;

нове або значне вдосконалення методу, обладнання або навичок;

суттєве поліпшення характеристик запропонованого продукту (послуги), методів, обладнання або навичок, що використовувалися раніше (Napoli, 2008).

Серед вітчизняних дослідників єдність щодо дефініції “фінансові інновації” також відсутня. Так, на думку Г. Азаренкової фінансові інновації “це методи, які застосовують підприємства задля здійснення операцій з новими видами фінансових активів або нових операцій з уже наявними активами” (Азаренкова, 2009). Л. Колінець досліджує “фінансові інновації” з позиції нововведень у фінансових інструментах та елементах фінансової системи (Колінець, 2018). Н. Пантелеєва вважає, що “фінансова інновація – результат творчого пошуку нового підходу до вирішення проблеми у фінансовій галузі, який реалізується шляхом створення та дифузії нових фінансових продуктів, послуг, інструментів, технологій, процесів і організаційних форм, орієнтованих на ефективне управління фінансовими ресурсами та ризиками, забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності в умовах мінливості, невизначеності й інформаційної асиметрії економічного середовища” (Пантелеєва, 2017).

С. Радянський та О. Дячун, зазначають: “фінансова інновація – це нові процеси, що запроваджують в обіг інноваційні фінансові технології, фінансові інструменти та фінансове інвестування” (Радянський, 2022). Фінансові інновації, як “нові або удосконалені фінансові технології, послуги, продукти, організаційні форми, які є результатом інноваційної діяльності” трактує Н. Циганова (Циганова, 2018).

У Стратегії розвитку фінтеху в Україні, під фінансовими інноваціями розуміють “галузь, що охоплює компанії, які поєднують технології та інновації для забезпечення “безшовного” платіжного досвіду та інклюзивного сервісу для кінцевого споживача фінансових послуг” (Стратегія розвитку, 2020).

Отже, фінансові інновації є багатовимірним поняттям, адже, фінансові установи створюють нові фінансові інструменти, які просувають на ринок. Сучасні виклики сприяють змінам на фінансовому ринку, що, у свою чергу, призводить до появи нових фінансових інструментів. Проте, фінансові інновації можуть мати, як позитивний, так і негативний вплив, як на саму фінансову систему, так і економіку загалом.

Основною метою статті є дослідження змісту фінансових інновацій, визначення їхніх функцій та ролі у розвитку фінансової системи та економічному розвитку країни.

Результати і обговорення. Отже, сама дефініція “фінансові інновації” не нова та динамічно розвивається. Так, у 1994 році Федеральним міністерством фінансів Німеччини, вперше було введено поняття “фінансова інновація” для цінних паперів, за допомогою яких відсоток, що підлягав оподаткуванню, можна було конвертувати в капітал, який не підлягав оподаткуванню¹. Так, за допомогою фінансових інновацій інвестори отримали податкові переваги, оскільки, на відміну від процентного доходу, приріст капіталу не потрібно було оподатковувати після перевищення останнього річного періоду спекуляцій (Sun, 2022).

Суспільні трансформації, що супроводжуються фінансовими кризами, конкурентною боротьбою на фінансовому ринку та фінансовою глобалізацією, спонукають усіх учасників ринку впроваджувати інновації інструменти ведення бізнесу.

Д. Дорофеев запропонував класифікацію фінансових інновацій, відповідно до якої, головною ознакою є сфера виникнення та використання інновацій: фінансові ринки, фінансові інститути, фінансові інструменти, фінансові операції та послуги, а також фінансові технології. Для кожної ознаки автором запропоновано об’єкт упровадження інновацій та перелік потенційно можливих для використання інструментів, операцій, технологій і методів організації фінансової роботи. Реалізація такого підходу, на думку автора, дає змогу врахувати головні структурні елементи фінансової інновації та галузеву специфіку діяльності фінансових інститутів, які використовують інновації за ключовими ознаками, яка враховує не лише науково-технічні та технологічні характеристики, а й інші, зокрема фінансові, економічні, соціокультурні, інформаційні, що дає змогу комплексно оцінити економічну природу інновації та розробити заходи щодо управління процесом інноваційної діяльності (Дорофеев, 2018).

Види даних інструментів постійно доповнюються, а їхні функції розширюються. Зокрема, це можуть бути абсолютно нові рішення або просто традиційні інструменти, у яких є нові елементи, що покращують їхню ліквідність та варіанти використання. Фінансові інновації можуть використовуватись, як аналог, або еквівалент традиційного фінансового інструменту. Зазвичай, вони відносяться до декількох сегментів фінансового ринку, та можуть бути використані у вигляді складних інструментів, включаючи декілька простих, традиційних фінансових інструментів. Сучасна практика виокремлює три основні типи фінансових інновацій (рис. 1).

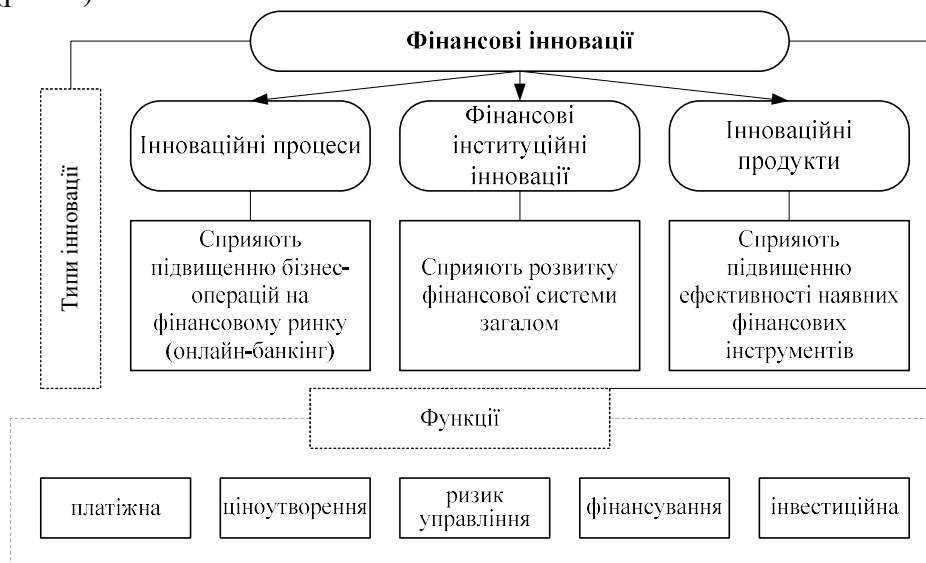

Рис. 1. Типи та функції фінансових інновацій

Джерело: авторська розробка

¹ URL: <https://www.boersennews.de/lexikon/begriff/finanzinnovationen/1488/> (дата звернення: 01.02.2024)

Інституційні інновації, зокрема, передбачають створення нових учасників фінансового ринку, які надають інноваційні послуги з використанням нових методів та підходів.

Інноваційні продукти сприяють адаптації настроїв споживачів фінансових послуг. Так, фінансово-кредитні установи, сьогодні змінюють власні бізнес-моделі, впроваджують цифрові канали, оцифровані послуги, цифрові комунікації.

Відтак, “фінансові інновації”, це будь-які нові розробки фінансових інструментів та подій у будь-яких елементах фінансової системи (ринки, інститути).

Разом з тим, платіжна функція фінансових інновацій забезпечує підвищення ліквідності фінансової системи, тоді, як інвестиційна – сприяє збільшенню різноманітності інвестиційних можливостей. У свою чергу, функція фінансування підвищує доступ до джерел коштів, а ціноутворення покращує процес оцінки активів та ціноутворення ризику.

Наразі, основою фінансових інновацій є Інтернет-інструменти та мобільні технології, які значно розширили можливості дистанційної взаємодії між усіма учасниками фінансового ринку, основні приклади яких представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Напрями впровадження фінансових інновацій

Інструмент	Характеристика
Roboadvisors	програми або онлайн-платформи, які автоматично інвестують кошти, зазвичай за низькою ціною і доступні для широкого загалу
Robinhood	за допомогою мобільного пристрою спрощують купівлю та продаж акцій, ETF і криптовалюти, як правило, з невеликою або взагалі без комісії
Paypal, Venmo, Block (Square), Zelle, і CashApp	платіжні програми, які спрощують оплату компаній і приватних осіб в онлайн режимі
Mint, YNAB і Quicken SimpliFi	програми для особистих фінансів які дозволяють бачити облікові записи в одному місці, складати бюджети, оплачувати рахунки тощо
P2P	системи кредитування, такі як Prosper, Lending Club та Upstart дозволяє окремим особам і власникам малого бізнесу отримувати кредити від різних груп людей, які дають мікропозики безпосередньо на платформу
Криптографічні програми	дозволяють безпечно зберігати та обмінювати криптовалюти та цифрові токени, такі як Bitcoin і NFT.
InsurTech	застосування технологій у фінансах промисловість, а саме використання гаджетів для стеження

Джерело: побудовано авторами за даними (Sun, 2022)

Варто зазначити, що запровадження нових технологічних досягнень впливає як на традиційних, так і на нових учасників фінансового ринку. Адже, цифрові технології можуть допомогти знизити витрати на збір, зберігання, обробку та обмін інформацією. Вони революціонізують платежі, кредитування, інвестиції, страхування та інші фінансові продукти й послуги. А цифровізація фінансових послуг і ресурсів допомагає подолати прогалини в доступі до фінансових послуг для домогосподарств і бізнесу.

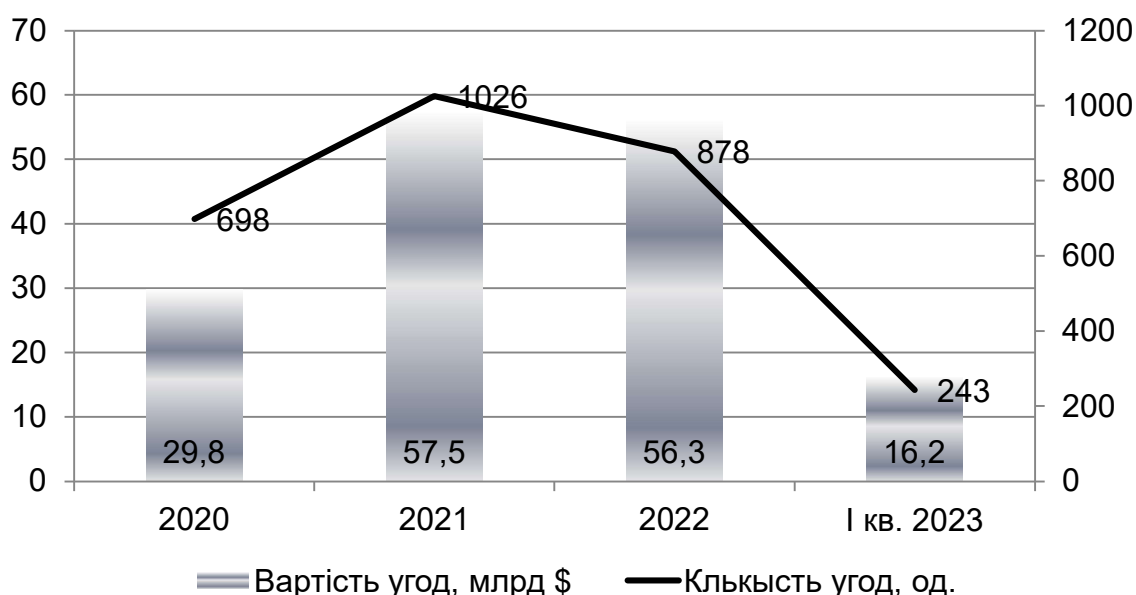

Рис. 2. Загальна глобальна фінансова діяльність (VC, PE та M&A) у платежах за 2020-2023

Джерело: *Pulse of Fintech H1'23*. URL: kpmg.com/fintechpulse. (дата звернення: 01.02.2024)

Варто зазначити, що світовий ринок фінансових інновацій за перше півріччя 2023 року зазнав певного падіння. Так, загальний обсяг фінансування, як і кількість угод скоротилися з 56,2 мільярда доларів США за 878 угод у 2022 році до 16,2 мільярда доларів США за 243 угоди за перше півріччя 2023 року (рис. 2).

Серед основних причин зниження активності фахівці виокремлюють: високу інфляцію та зростання процентних ставок, геополітичну напруженість та крах кількох американських банків на початку 2023 року.

За даними Української асоціації фінтех та інноваційних компаній², наразі в Україні функціонує 243 компанії, з яких 33% працюють на міжнародному ринку. 66% компаній фінансують виключно за рахунок власних коштів, а 2/3 пройшли у 2023 році точку беззбитковості. Компанії працюють за усіма напрямками впровадження фінансових інновацій. Так, компанія “AT CORP” розробляє інноваційні мобільні рішення на основі технології штрихового кодування та безготівкової оплати, Компанія “МО.Готівка” пропонує онлайн-кредитування підприємців за моделлю вигідного краудфандингу. Одним із провідних розробників технологій для фінансових послуг є Фінтехлаб – рішення для цифрових платежів, електронні гаманці, рішення для обробки карток, KYC та AML тощо).

Інновації, зазвичай пов'язані з підвищеним рівнем ризику та потребують значних фінансових вкладень, що спонукає активізувати фінансовий сектор. Відтак, держава повинна забезпечити пряму підтримку венчурних проектів, оскільки приватний сектор неохоче інвестує кошти в ризикові проекти. Цілеспрямоване й комплексне просування економіки країни до масштабного впровадження фінансових інновацій, дозволить вирішити глобальні економічні проблеми й вивести країну на новий рівень розвитку (Сукач, 2019).

Висновки. Сучасна фінансова система характеризується високою швидкістю впровадження інновацій, які можуть інтегруватись у будь-який з його елементів: ринки, інститути, інструменти та регулювання. Фінансові інновації, можна класифікувати за різними критеріями, що свідчить про їхню неоднорідність. Сучасному світу потрібні стійкі фінансові інновації, оскільки вони підвищують ефективність фінансової системи і завдяки цьому забезпечують економічне зростання та підвищують суспільний добробут. Проте, окремі

² URL: <https://fintechua.org/en/fintech-catalog-2023> (дата звернення: 01.02.2024)

новітні інструменти можуть мати негативний вплив на фінансову систему. Відтак, впровадження конкретної новації вимагає ретельного аналізу результатів її використання та передбачення можливих ризиків. Отже, проблематика фінансових інновацій та їхня роль у фінансовій системі країни складна, важлива та є предметом для подальших досліджень у цій галузі.

Список використаних джерел.

1. Nejad M. G. Research on financial innovations: an interdisciplinary review. *International Journal of Bank Marketing*. 2022. Vol. 40. 3. 578-612. URL: <https://doi.org/10.1108/IJBM-07-2021-0305>.
2. Lashitew A.A., van Tulder R, Liasses Y. Mobile phones for financial inclusion: what explain the diffusion of mobile money innovations? *Research Policy*. 2019. Vol. 48. 5. 1201-1215. URL: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.12.010>.
3. Batiz-Lazo B. *Cash and Dash: How ATMs and Computers Changed Banking*, Oxford University Press, Oxford. 2018. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198782810.001.0001>
4. Charles O. and at. Impact of digital financial innovation on financial system development in Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA) countries. *Asian Journal of Economics and Banking*. 2023. URL: <https://doi.org/10.1108/AJEB-04-2022-0041>
5. Frame W. S., White L. J. Empirical studies of financial innovation: Lots of talk, little action? *Journal of Economic Literature*. 2024. 42(1), 116–144. URL: <https://doi.org/10.1257/002205104773558065>.
6. Lerner J., Tufano P. The consequences of financial innovation: A counterfactual research agenda. In *The Rate and Direction of Inventive Activity Revisited*, 2011. 523–575. University of Chicago Press. URL: <https://doi.org/10.1146/annurev.financial.050808.114326>
7. Al-Dmour A., Al-Dmour R., Rababeh N. The impact of knowledge management practice on digital financial innovation: The role of bank managers. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*. 2020. 51(3). 492–514. URL: <https://doi.org/10.1108/VJKMS-01-2020-0006>.
8. Allen F., Gu X., Jagtiani J. A survey of FinTech research and policy discussion. *Review of Corporate Finance*. 2021. 1(3-4), 259-339. URL: <https://doi.org/10.1561/114.00000007>.
9. Napoli R. Innovation in the Financial Sector: Persistence and Schumpeterian Hypotheses. *Journal of Service Science and Management*. 2008. 1. 215–226. URL: <https://doi.org/10.4236/jssm.2008.13023>
10. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. К. : Знання-Прес, 2009. 299 с.
11. Колінець Л.Б. Фінансові інновації як чинники трансформації світового фінансового порядку. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 15. С. 28-32
12. Пантелєєва Н. М. Фінансові інновації в умовах цифровізації економіки: тенденції, виклики та загрози. *Приазовський економічний вісник*. 2017. № 3(03). С. 68-73.
13. Радинський С., Дячун О. Сутність та класифікація фінансових інновацій. *Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції “Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах”*: зб. тез доповідей, 05 листопада 2022 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2022. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39280/2/FMNESCPS_2022_Radynskiy_S-Essence_and_classification_125-127.pdf.
14. Циганова Н. Фінансові інновації та їх роль у розвитку інноваційного підприємництва. *Інноваційне підприємництво: стан та перспективи розвитку*: Зб. матеріалів ІІ Всеукр. наук.-практ. конференції. К.: КНЕУ 2018. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/25360/N_Tsyganova.pdf?sequence=1&isAllowed=y
15. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року: Сталий розвиток інновацій, кешлес та фін грамотність 2020. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=6

16. Sun Y. Financial Innovations in Digital Marketing. *Global J Comm Manage Perspect.* 2022.11. Iss.2 No:1000008.
17. Дорофеев Д. А. Сутність і класифікація фінансових інновацій у фінансовому секторі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2018. Вип. 22 №1. С. 91–97.
18. Сукач О., Чудаєва І. Управлінські аспекти інноваційного розвитку економіки України. *Social Transformations of the National Economy in the Context of European Integration Processes: Collective monograph / Yu. Pasichnyk and others: [Ed. by Doctor of Economics Sciences, Prof. Lupenko Yu., Prof. Pasichnyk Yu.] Shioda GmbH, Steyr, Austria, 2019. 383 p. Pp. 274-281.*

References.

1. Nejad, M. G. (2022), Research on financial innovations: an interdisciplinary review, *International Journal of Bank Marketing*, Vol. 40, 3, 578-612. URL: <https://doi.org/10.1108/IJBM-07-2021-0305>.
2. Lashitew, A. A., van Tulder, R. and Liasses, Y. (2019), Mobile phones for financial inclusion: what explain the diffusion of mobile money innovations? *Research Policy*, Vol. 48, 5, 1201-1215. URL: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.12.010>.
3. Batiz-Lazo, B. (2018), *Cash and Dash: How ATMs and Computers Changed Banking*, Oxford University Press, Oxford. URL: <https://doi.org/10.1093/oso/9780198782810.001.0001>
4. Charles O. and at (2023), Impact of digital financial innovation on financial system development in Common Market for Eastern and Southern Africa (COMESA) countries, *Asian Journal of Economics and Banking*. URL: <https://doi.org/10.1108/AJEB-04-2022-0041>
5. Frame, W. S. and White, L. J. (2004), Empirical studies of financial innovation: Lots of talk, little action? *Journal of Economic Literature*, 42(1), 116–144. URL: <https://doi.org/10.1257/002205104773558065>.
6. Lerner, J. and Tufano, P. (2011), The consequences of financial innovation: A counterfactual research agenda. *In The Rate and Direction of Inventive Activity Revisited*, 523–575. University of Chicago Press. URL: <https://doi.org/10.1146/annurev.financial.050808.114326>
7. Al-Dmour, A., Al-Dmour, R. and Rababeh, N. (2020), The impact of knowledge management practice on digital financial innovation: The role of bank managers, *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 51(3), 492–514. URL: <https://doi.org/10.1108/VJKMS-01-2020-0006>.
8. Allen, F., Gu, X., Jagtiani, J. (2021), A survey of FinTech research and policy discussion. *Review of Corporate Finance*, 1(3-4), 259-339. URL: <https://doi.org/10.1561/114.00000007>.
9. Napoli, R. (2008), Innovation in the Financial Sector: Persistence and Schumpeterian Hypotheses. *Journal of Service Science and Management*, 1, 215–226. URL: <https://doi.org/10.4236/jssm.2008.13023>
10. Azarenkova, G., Zhuravel, T. and Mykhaylenko, R. (2009), *Enterprise Finance: academic. manual K.: Znannia-Press, 299.*
11. Kolinets, L. (2018), Financial innovations as factors of transformation of the world financial order, *Economy and society*, 15. 28-32.
12. Panteleyeva, N. (2017), Financial innovations in the conditions of digitization of the economy: trends, challenges and threats, *Pryazovsky Economic Bulletin*, 3(03), 68-73.
13. Radinsky S. and Dyachun O. (2022), The essence and classification of financial innovations. *Materials of the IX International scientific and practical conference “Formation of the mechanism of strengthening the competitive positions of national economic systems in global, regional and local dimensions”*: collection. Abstracts of reports. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39280/2/FMNESCPS_2022_Radynskiy_S-Essence_and_classification_125-127.pdf.
14. Tsyganova, N. (2018), Financial innovations and their role in the development of innovative entrepreneurship. *Innovatsiine pidpriemnytstvo: stan ta perspektyvy rozvytku: Zb.*

materialiv II Vseukr. nauk.-prakt. konferentsii. K.: KNEU 2018. URL: https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/25360/N_Tsyganova.pdf?sequence=1&isAllowed=y

15. Fintech development strategy in Ukraine until 2025 (2020): Sustainable development of innovations, cashless and financial literacy. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=6

16. Sun, Y. (2022), Financial Innovations in Digital Marketing, *Global J Comm Manage Perspect*, 11 Iss.2 No:1000008.

17. Dorofeev, D. (2018), Essence and classification of financial innovations in the financial sector, *Scientific bulletin of the Uzhhorod National University*, 22, 1. 91–97.

18. Sukach, O. and Chudayeva, I. Management aspects of innovative development of the economy of Ukraine. *Social Transformations of the National Economy in the Context of European Integration Processes: Collective monograph / Yu. Pasichnyk and others: [Ed. by Doctor of Economics Sciences, Prof. Lupenko Yu., Prof. Pasichnyk Yu.] Shioda GmbH, Steyr, Austria, 383 p. Pp. 274-281.*

Стаття надійшла до редакції: 09.02.2024 р.

Рецензовано 15.02.2024 р.

Опубліковано 28.02.2024 р.